

سه سال مدیریتی که ثابت کرد می شود، اگر بخواهیم

کلنل میشل، کاردار بریتانیا در ایران با تأیید خطرناک بودن اقدام امیر کبیر، در عین حال، چنین نویدی را به مافوق خود می دهد: «به احتمال قوی پس از مرگ یا عزل میرزا تقی خان، همه نقشه های او راجع به احداث نیروی دریایی در خلیج فارس به بوته فراموشی خواهد افتاد»؛ نامه ای که نشان از توطئه کثیف انگلیس در فراهم آوردن زمینه عزل و شهادت امیر دارد.

کلنل میشل، کاردار بریتانیا در ایران با تأیید خطرناک بودن اقدام امیر کبیر، در عین حال، چنین نویدی را به مافوق خود می دهد: «به احتمال قوی پس از مرگ یا عزل میرزا تقی خان، همه نقشه های او راجع به احداث نیروی دریایی در خلیج فارس به بوته فراموشی خواهد افتاد»؛ نامه ای که نشان از توطئه کثیف انگلیس در فراهم آوردن زمینه عزل و شهادت امیر دارد. میرزا تقی خان امیر کبیر، نامی است که بی تردید در تاریخ ایران زمین خواهد ماند و تا به ابد از او به نیکی یاد خواهد شد.

به گزارش #171؛ «تابناک»، امیر کبیر که در دوران قاجار توانست با تحمل سختی های فراوان از طبقه ای فرودست به مقام صدر اعظمی برسد، با پشتکار، دلسوزی، قاطعیت و تعبدی که داشت، اقداماتی اساسی در راستای پیشرفت ایران کرد و خدماتی ماندگار از خود به یادگار گذاشت.

رسیدن یک آشپز زاده به صدر اعظمی ناصرالدین شاه مستبد در دوران قاجار، نشان از سخت کوشی، هوش و ذکاوت بزرگمردی داشت که سرانجام نیز با نیرنگ بیگانگان، حرص و حسادت درباریان فاسد و شاه ضعیف النفس و ظالم به شهادت مظلومانه اش در حمام فین کاشان در بیستم دی ماه سال 1230 منجر شد.

امیر کبیر در دوران کوتاه صدارتش - تنها نزدیک به سه سال - تحولات بسیاری را در بخش های سیاسی، فرهنگی، اجتماعی، نظامی، اقتصادی و ... رقم زد و منافع بسیاری را نصیب آحاد ملت کرد.

بنا بر این گزارش، از جمله اقدامات و اصلاحات امیر کبیر می توان به چنین مواردی اشاره داشت:

ایجاد آرامش و امنیت در سراسر ایران و برخورد قاطع با یاغیان، گردنکشان و تجزیه طلبان، کوتاه کردن دست درباریان از بیت المال، اصلاح ساختار پوسیده اداری، مبارزه قاطع با فساد و ارتشا، از بین بردن پارتی بازی و خرید و فروش پست و مقام، اجرای عدالت و قانون و تقسیم پست ها به مقیاس لیاقت و ارزش اشخاص، جلوگیری از تعدی حکام، حذف القاب زاید درباریان، ایجاد نیروی دریایی برای دفاع از تمامیت ارضی ایران با وجود مخالفت های سرسختانه انگلیس و خودداری این استعمارگر پیر از فروش کشتی به ایران، سازماندهی و انتظام ارتش همراه با تهذیب اخلاق نظامیان، ایجاد چاپخانه های منظم، توجه جدی به امر بهداشت و سلامتی مردم، ایجاد و گسترش صنایعی همچون راه اندازی کارخانه های تصفیه شکر و قندسازی در مازندران، بلورسازی در تهران و اصفهان و قم، کاغذسازی در تهران و اصفهان، حریربافی در کاشان، راه اندازی کارگاه های چدن ریزی، ترویج کشت نیشکر در خوزستان در دو منطقه عقیلی و شوشتر، تجدید بنای پل عظیم و تاریخی شوشتر و هفت چشمه آن، ساختن یک سد بزرگ روی رودخانه معروف گرگان رود - زیر نظر یک مهندس ایرانی و توسط هزار کارگر ظرف تنها یک سال و در نتیجه به زیر کشت رفتن دشت وسیع استر آباد، بنای یک سد بزرگ در نقطه اتصال دو رود قره چای و بستن پل معروف دلاک بر روی آن، اتمام کار نهر عظیمی که آب رود کرچ را به تهران منتقل کرد و تهران را از بی آبی شدید نجات داد، آغاز کار انتقال آب از شمیران به تهران که به علت شهادتش نیمه کاره ماند، گسترش نشر و ترجمه کتاب، راه اندازی مدرسه دارالفنون، انتشار روزنامه وقایع اتفاقیه، ایجاد عمارات، بناها و بازار در تهران و دیگر شهرهای کشور، برخورد قاطع با فتنه بابیت و بهائیت و ...

نکته ظریف اینکه امیر کبیر مدرسه دارالفنون ایران را بیست سال پیش از دارالفنون ژاپن بنا نهاد. از سویی حساسیت امیر کبیر به خودکفایی ایران و وابسته نبودن به بیگانگان چنان بود که دستور داد، برای حمایت از صنایع داخلی، لباس نظامیان از شال پشمین مازندرانی تهیه شود و شال های دستی کرمانی را طوری ارتقای کیفیت داد که با شال های کشمیری رقابت کرده و از این روی به شال امیری معروف شدند.

در این باره، جالب است بدانیم از آنجا که تا آن زمان سردوشی نظامیان از اتریش تهیه می شد، امیرکبیر روزی با دیدن سردوشی زیبا و جالبی که توسط یک زن ایرانی به نام بانو خورشید دوخته شده بود، چنان خوشحال شد و به وجد آمد که ضمن تشویق فراوان او

دستور داد امتیاز تهیه سردوشی را برای مدت پنج سال به این بانو واگذار کنند تا با تأسیس کارگاهی مجهز و به کارگیری شاگردانی زیاد، سردوشی مورد نیاز ارتش را تأمین کند.

امیر کبیر اعتقاد داشت: این خیانت به ملت و کشور است که آنچه را که می توان در کشور تولید کرد، مورد استفاده قرار نداد و از بیرون آورد.

در سیاست خارجی نیز امیرکبیر ذره ای انعطاف در برابر زیاده خواهی دیگر کشورها از خود نشان نمی داد. در زمان صدارت امیر، کسی اجازه نداشت که با مأمورین و سفرای خارجی روابط خصوصی برقرار کند و همه مأمورین دولت را از ایجاد رابطه با اجانب بر حذر می داشت.

در زمان صدارت او، هیچ یک از کشورهای همسایه نتوانستند حقوق سیاسی کشور را مورد تعرض قرار دهند. امیرکبیر امتیاز شمال را از دست روس ها بیرون کرد و زیر نظر دولت ایران قرار داد. از ساختن بیمارستان توسط روسیه در استر آباد جلوگیری کرد، زیرا به طور معمول کشورهای استعمارگر تلاش داشتند اهداف تبلیغاتی و استعماری خود را در لوای ساختن بیمارستان و مدرسه و پخش دارو در کشور دنبال کنند و امیر کبیر با هوشیاری، مانع از اجرای این ترفند دشمنان شد و در عوض خود به بهبود بهداشت کشور پرداخت.

او مصونیت جزایی خارجی ها را لغو کرد و در یک کلام در پی عزت ایران لحظه ای در برابر زیاده خواهی اجانب کوتاه نیامد. در این راه نیز انگلیس یا فرانسه یا روسیه و غیره برای او تفاوتی نداشت.

قائم مقام درباره امیر کبیر چنین گفته است: «#171؛ پشتکار شگفت آوری داشت.»

#171؛ واتسون» منشی وقت سفارت انگلیس در کتاب تاریخ ایران چنین از او یاد کرده است:

#171؛ امیر نظام به همان اندازه پرکار بود که غیرت مسئولیت داشت. روزها و هفته ها می گذشت که از بام تا شام کار می کرد و نصیب خود را همان وظیفه مقدس می دانست و دشواری ها و تیرگی ها او را از کار سست و دلسرد نمی ساخت. درستی و راست کرداری از دیگر مظاهر استحکام اخلاقی اوست. از این نظر فنا ناپذیر بود... او به آسانی به کسی قولی نمی داد، اما هر آینه که انجام کاری را وعده می داد، باید به سخنش اعتماد نمود و انجام آن کار محقق شمرده می شد. امیر سخن کوتاه می گفت و کوتاه می نوشت.»

وزیر مختار انگلیس در باب امیرکبیر چنین لب به اعتراف گشود: «#171؛ پول دوستی در وجود امیر بی اثر بود.»

دکتر پلاک از اهالی اتریش به ظرافت درباره او گفت: «#171؛ پول هایی که می خواستند به او بدهند و نمی گرفت، خرج کشتنش شد.»

رضا قلی که او را به خوبی می شناخت، درباره اش نوشت: «#171؛ امیرکبیر به رشوه و عشوه کسی فریفته نمی شد.»

در هنگامه ای که امیرکبیر سخت در پی ایجاد نیروی دریایی برای حضور مقتدرانه ایران در خلیج فارس بود، وزیر خارجه انگلیس با مخالفت شدید با فروش کشتی به ایران، در نامه ای محرمانه به سفارت خود در تهران، از این موضوع به طور شدید اظهار نگرانی و چاره جویی می کند و کلنل میشل، کاردار بریتانیا در ایران، با تأیید خطرناک بودن اقدام امیر کبیر، در عین حال چنین نویدی را به مافوق خود می دهد:

#171؛ به احتمال قوی پس از مرگ یا عزل میرزا تقی خان، تمام نقشه های او راجع به احداث نیروی دریایی در خلیج فارس به بوته فراموشی خواهد افتاد؛» نامه ای که نشان از توطئه کثیف انگلیس در فراهم آوردن زمینه عزل و شهادت امیر کبیر دارد.

باری! یکی از نکات بسیار مهم درباره اقدامات گسترده امیرکبیر در دوران صدارتش این است که همه این فعالیت ها و خدمات گسترده اقتصادی، فرهنگی، سیاسی، نظامی، اجتماعی، بهداشتی، آموزشی و... تنها و تنها ظرف سه سال انجام گرفت، آن هم در زمانی که امیر از هر سو تحت فشار بود و زیرساخت های لازم برای انجام امور فراهم نبود، لکن امیر بدون بهانه جویی، کمر همت بست و آنچه را کرد که می دانیم.

بنا بر آنچه گفته شد، بدون شک، فعالیت های بی نظیر امیرکبیر آن هم ظرف سه سال باید درسی باشد برای همه مدیران ما که وقتی در مصدر امور قرار می گیرند، بعضاً چنین بهانه نیاورند که به علت ضعف و کم کاری مدیران پیشین، نمی توان ظرف سه یا چهار سال

کاری کرد و... بلکه هر مدیری باید بداند در مدتی ولو کوتاه، می تواند به اندازه مسئولیت خود، بانی کاری نیک و ماندگار برای جامعه باشد، مگر آن که همت و نیت لازم را نداشته باشد.

گفتنی است، رهبر انقلاب درباره امیرکبیر چنین فرموده اند: «#171;امیر کبیر در کشور ما سه سال در رأس دولت بوده است. معلوم می شود، سه سال وقت زیادی است، همه کارهایی که امیرکبیر انجام داده و همه خاطرات خوبی که تاریخ و مردم ما از این شخصیت دارد، محصول سه سال است.»